



**OGÓLNOPOLSKIE
TOWARZYSTWO
OCHRONY
PTAKÓW**



12/2005

**BIULETYN INFORMACYJNY
LESZCZYŃSKIEJ GRUPY OTOP**



**Ogólnopolskie Towarzystwo
Ochrony Ptaków**

Siedziba:

ul. Hallera 4/2
80-410 GDAŃSK
tel/fax: +48 (58) 341 26 93

Sekretariat:

ul. Puławska 46/12
02-599 WARSZAWA
tel/fax +48 (22) 854 14 12

email: office@otop.org.pl
www.otop.org.pl

**BIULETYN INFORMACYJNY
LESZCZYŃSKIEJ GRUPY OTOP**

Strona WWW:

www.eko.org.pl/otop-leszno

Poczta:

otop.leszno@eko.org.pl

Redakcja:

Stanisław Kuźniak
stakuz@poczta.onet.pl

Rysunki:

Janusz Ratajczak

Skład komputerowy:

Waldemar Michalak
waldek71@poczta.onet.pl

Drodzy Czytelnicy,

Oddajemy do Waszych rąk kolejny numer naszego biuletynu. Miniony rok obfitował w wiele wydarzeń. O niektórych przeczytacie w tym numerze. Z innych wymienić trzeba dalszy nasz udział w Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych, inwentaryzację wybranych gatunków ptaków w „naszej” ostoi – Zb. Wonieść, zbieranie informacji do Kartoteki Ptaki Wielkopolski.

Z działań związanych z ochroną wspomnień trzeba przede wszystkim o licznych wystąpieniach w obronie ptaków drapieżnych oraz sprzeciw wobec planowanego wycinania szuwarów na jeziorach w Przemęckim Parku Krajobrazowym.

W roku 2005 czeka nas kontynuacja wielu zadań, jak monitoring i zbieranie materiałów do Kartoteki oraz nowe zadania. Wśród nich w pierwszym rzędzie wymienić trzeba Wielkopolski Atlas Ornitologiczny. Dzisiaj tylko sygnalizujemy tę sprawę, a szczegółowo i obszernie omówimy to na naszym wiosennym spotkaniu.

Przy okazji zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej (jej adres znajdziecie obok), gdzie w miarę możliwości bieżąco informujemy o naszych działaniach. Zapraszamy również do dzielenia się ze swoimi obserwacjami, również w formie krótkich komunikatów.

Wszystkim członkom i sympatykom Leszczyńskiej Grupy OTOP życzymy aby nadchodząca wiosna i cały rok 2005 przyniosły wiele wspaniałych chwil i wrażeń spędzonych razem z ptakami.

Redakcja

Biuletyn ukazał się dzięki pomocy:



INFORMIK

K@wiarenka internetowa na Krótkiej

KRONIKA – NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA ROKU 2004

10-17.01.04. Liczenie ptaków zimujących w Wielkopolsce (sprawozdanie na s. 8)

28.02.04. Wrocław. XXV Zjazd Ornitologów Śląska. Na spotkaniu m.in. Janusz Stępniewski mówił o „Sekretach z życia wążatki”.

20.03.04. Poznań. XXI Spotkanie Ornitologów Wielkopolski.

3.04.04. Leszno. Spotkanie Leszczyńskiej Grupy OTOP. W pierwszym wystąpieniu S. Kuźniak przedstawił Program „Natura 2000” – realizację Dyrektywy Ptasiej w Polsce. Gość z Poznania, Robert Hybsz omówił wyniki zimowego liczenia ptaków wodnych. Z kolei Marian Lewandowski podzielił się swoimi wrażeniami przyrodniczymi z Indonezji.

10-30.07.04. VI Międzynarodowy Spis Gniazd Bociana Białego (sprawozdanie na s. 8).

24.04.04. W konkursach przyrodniczych organizowanych przez PTOB „Salamandra” z powodzeniem uczestniczyła Aleksandra Sokołowska z Gostynia. W konkursie „Nasze drzewa i krzewy” zajęła I miejsce, a w konkursie plastycznym „Moje spotkania z ptakami” - nagrodę trzecią za pracę „Sieweczka rzeczna”.

26-29.07., 29.08-2.09 i 21-22.09.04. Zb. Wonieść. Akcja obrączkowania ptaków (sprawozdanie na s. 12 oraz w Internecie).



16-18.09.04. Zielona Góra. I Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe **PTAKI KRUKOWATE POLSKI**. Stan wiedzy i perspektywy badań. Nasza Grupa (S. Kuźniak, G. Lorek, S. Maćkowiak, J. Kosicki) przygotowała i przedstawiła referat **Gawron na Ziemi Leszczyńskiej w latach 1986-2003**.

23.09.04. Leszno. S. Kuźniak uczestniczył w otwarciu Centrum Edukacji Ekologicznej i Leśnej w Nadleśnictwie Karczma Borowa.

2-3.10.04. Dzień Ptaków (sprawozdanie s. 4. oraz w Internecie).

20.10.04. Leszno. S. Kuźniak wygłosił prelekcję o ptakach w Leszczyńskim Klubie Myśli Obywatelskiej.



DZIEŃ PTAKÓW-2004



Członkowie Leszczyńskiej Grupy OTOP aktywnie i licznie włączyli się w obchody tegorocznych Dni Ptaków. Zgodnie z głównym motywem Europejskich Dni Ptaków 2004 – rocznicą przyjęcia Dyrektywy Ptasiej, najważniejszą imprezą była sobotnia wycieczka na Zbiornik Wonieść – „naszej” ostoi ptaków,

zakwalifikowanej jako Obszar Specjalnej Ochrony w ramach europejskiego systemu obszarów chronionych Natura 2000.

W czasie kilkugodzinnej wycieczki z udziałem 12 osób obserwowano ponad 2200 ptaków należących do 83 gatunków. Zanotowano m.in. pierwsze tej jesieni gęsi zbożowe i białoczelne, czaple siwe i białe, kilka gatunków kaczek, czajki i inne siewkowe, w tym 89 kulików wielkich. Z wielu gatunków ptaków wróblowych najliczniejsze były szpaki. Obserwowano też kilka rzadkości ze szlamnikiem na czele.

W sobotę obrączkowano też ptaki. Wśród schwytych w sieci ptaków największe zainteresowanie budziły wąsatki. Ponadto zaobrączkowano kilka trzcinniczków, sikor i potrzosa.

Rozmawiano też o przyszłości Leszczyńskiej Grupy OTOP.

Ciekawą imprezę zorganizowała w Gostyniu Ola Sokołowska. Wspólnie z nauczycielką biologii p. Danutą Mieszkałą z Gimnazjum Nr 2 im. Marii Skłodowskiej Curie zorganizowały ornitologiczną wycieczkę rowerową, w której wzięło udział kilka osób z klasy o profilu biologicznym. Opiekunkami wycieczki były panie D. Mieszkała i Magdalena Maćkowiak. Zwiedzono rezerwat torfowiskowy w Starym Gostyniu, okoliczne pola, łąki i lasy w pobliżu leśniczówki Klony. Zaobserwowano kilkanaście gatunków ptaków, a ponieważ pogoda dopisała, wszyscy miło spędzili czas i dobrze się bawili.

W niedzielę, 3 października, odbyły się w Lesznie, Gostyniu, Bojanowie i na Zb. Wonieść, bardziej kameralne imprezy – wycieczki i spacer w małych grupach, rodzinne i indywidualne. Ich efektem były dalsze obserwacje. Podczas obydwu dni nienajlepsza w ostatnich dniach pogoda, dostroiła się do naszych życzeń, przede wszystkim nie padało, a po porannych mgłach zrobiło się ciepło i słonecznie.

W sobotę i niedzielę w Dniach Ptaków na Ziemi Leszczyńskiej uczestniczyło kilkadziesiąt osób, członków i sympatyków OTOP. Zaobserwowano łącznie ponad 5000 ptaków ze 112 gatunków.

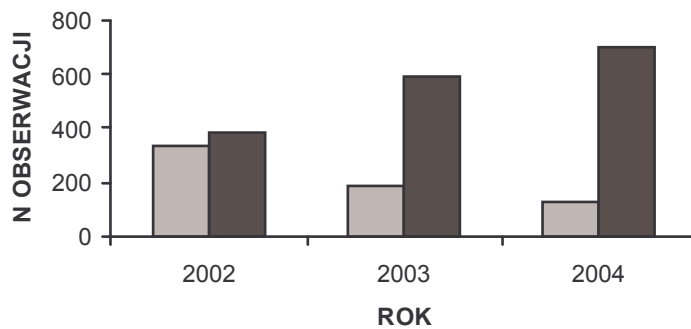
Stanisław Kuźniak

JAK OBSERWUJEMY PTAKI – ANALIZA BAZY DANYCH

Od kilku lat nasze obserwacje ornitologiczne gromadzone są w komputerowej bazie danych. Umożliwia to szybką orientację w zasobach zgromadzonych danych i szybkie wyszukiwanie potrzebnych informacji. Pozwala to także na przeprowadzenie różnych analiz. Poniżej przedstawiono taką analizę obejmującą lata 2002-2004.

Jakie ptaki obserwujemy

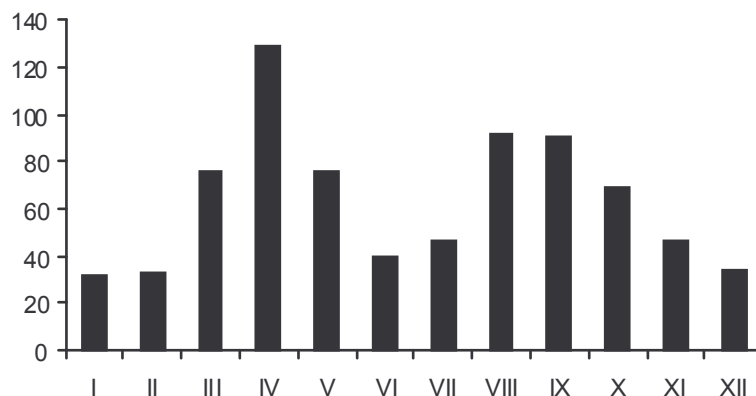
Informacje o obserwowanych ptakach zapisywane są w dwóch kategoriach: ptaki lęgowe i ptaki niełęgowe. Mimo, że z każdym rokiem wzrasta liczba obserwacji, równocześnie spada udział obserwacji ptaków lęgowych: 2002 – 46 %, 2003 – 24 %, 2004 – 15 % (ryc. 1).



Ryc. 1. Liczba obserwacji w latach 2002-2004
(słupki szare – ptaki lęgowe, słupki czarne – ptaki niełęgowe)

Kiedy

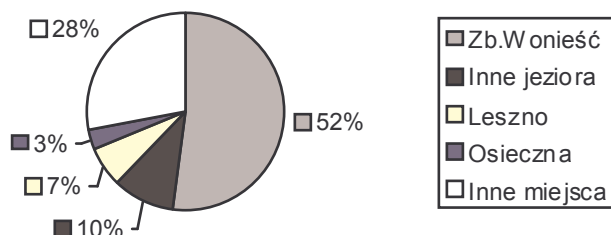
Aktywność obserwatorów w ciągu roku przedstawiono na ryc. 2. Obraz tu przedstawiony koreluje z sytuacją przedstawioną na ryc. 1. Uderza bowiem stosunkowo mała aktywność w maju, czerwcu i lipcu, a więc w pełni sezonu lęgowego. Wyjaśnia to, przynajmniej częściowo, mały napływ informacji o ptakach lęgowych. W pozostałych miesiącach rozkład obserwacji jest dość wyrównany, wyjąwszy miesiące typowo zimowe.



Ryc. 2. Aktywność obserwatorów w poszczególnych miesiącach (średnia z lat 2002-2004)

Miejsca

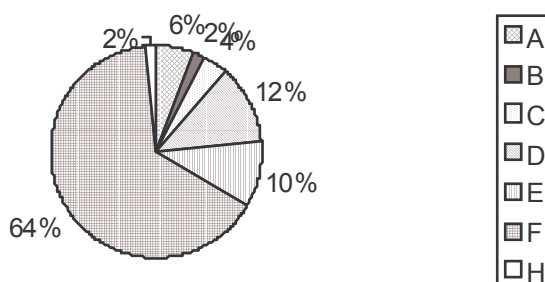
Ponad połowa nadsyłanych informacji pochodzi ze Zb. Wonieść, który odwiedzany jest przez wielu obserwatorów w ciągu całego roku. Często odwiedzane są również inne zbiorniki wodne, szczególnie jeziora, skąd pochodzi dalsze 10 % obserwacji (ryc. 3). Inne miejsca odwiedzane są rzadko, a niektóre wręcz sporadycznie.



Ryc. 3 Miejsca najczęściej odwiedzane (dane z lat 2002-2004, N = 2323)

Siedliska

Do siedlisk najczęściej odwiedzanych należą wszelkiego rodzaju zbiorniki wodne. Stosunkowo znaczny udział mają obserwacje z krajobrazu rolniczego i terenów zabudowanych – miast i wsi (ryc. 1). W tym drugim przypadku wynika to głównie z częstych obserwacji jemiołuszek.



Ryc. 4. Odwiedzane siedliska (dane z lat 2002-2004, N = 2300)
A – lasy i zadrzewienia, B – zakrzaczenia, C – Łąki, D – tereny zabudowane,
E – krajobraz rolniczy, F – zbiorniki wodne, H – wyrobiska, żwirownie i inne

Obserwatorzy

W latach 2002-2004 informacje o ptakach dostarczyło ponad 40 obserwatorów. Ich aktywność jest bardzo zróżnicowana. Nie podajemy jednak żadnego rankingu, uznając, że każdy poświęca obserwacjom ptaków tyle czasu, na ile go stać.

Stanisław Kuźniak

5 LAT SERWISU LESZCZYŃSKIEJ GRUPY OTOP – PRZEGLĄD STATYSTYKI ODWIEDZIN

Mimo iż serwis internetowy Leszczyńskiej Grupy OTOP istnieje już pięć lat, to dopiero od 1 czerwca 2004 roku uruchomiłem w nim statystykę odwiedzin. Statystyka ta zlicza liczbę odwiedzin oraz rozpoznaje z jakiego systemu operacyjnego i przeglądarki korzystał odwiedzający, a także z jakiego kraju było połączenie. Statystykę można na bieżąco przeglądać na naszej stronie po kliknięciu na licznik.

Od momentu uruchomienia, tj. od 1 czerwca do 31 grudnia 2004 roku stronę odwiedziło ponad 2100 internautów. W rozłożeniu na miesiące rozkłada się to następująco:

- czerwiec – 264
- lipiec – 184
- sierpień – 268
- wrzesień – 185
- październik – 303
- listopad – 245
- grudzień – 508

Strona najczęściej była odwiedzana w poniedziałki, wtorki i środy, najrzadziej w niedziele i czwartki. Odwiedzający korzystali z bardzo różnych systemów operacyjnych. Jak łatwo się domyślić, królował „jedyne słuszny system” czyli Windows w najróżniejszych wersjach. Łącznie korzystało z niego 95% odwiedzających. Inne systemy z jakich korzystali odwiedzający to: Linux – 28 połączeń, Macintosh – 4 połączenia i SunOS – 2 połączenia. Ponadto 78 systemów pozostało nierozpoznanych przez program. Były to prawdopodobnie roboty sieciowe indeksujące strony na potrzeby wyszukiwarek lub też użytkownicy wyłączyli identyfikację.

Podobnie wygląda sprawa z używanymi przeglądarkami. Z Internet Explorera (w różnych wersjach) korzystało 88% odwiedzających. Na drugim miejscu znajdowała się Mozilla (wraz z Firebirdem i Firefoxem) stanowiąc 5,2%, następnie Opera (2%), Netscape (1,7%) i Konqueror (0,2%). Przeglądarek nierozpoznanych było 56.

Interesująco wygląda liczba odwiedzin z poszczególnych krajów. Z Polski było 1719 połączeń, czemu nie należy się dziwić, ale za to na drugim miejscu znajduje się TAJLANDIA z liczbą 134 połączeń! Następne w kolejności są: Niemcy – 7 odwiedzin, potem BRAZYLIA (!) – 5 połączeń, Czechy i Holandia po 4. Trafiły się również takie „rarytasy” jak Australia, Nowa Zelandia, Japonia, Etiopia, Indonezja czy Salwador. Relatywnie bardzo mało jest odwiedzin z Europy.

Jeśli chodzi o liczbę połączeń w ciągu jednego dnia to mieszczą się one w przedziale od 1 do 116. Najlepszymi dniami były: 21 grudnia (116), 11 października (60), 20 grudnia (54), 24 sierpnia (52). Najczęściej stronę odwiedzano po aktualizacji (informacje o aktualizacjach strony były wysyłane na ptasie listy dyskusyjne).

Przedstawione powyżej podsumowanie jest bardzo skrótowe, każdego kto jest zainteresowany statystyką odwiedzin zapraszam na naszą stronę (www.eko.org.pl/otop-leszno). Znajdzie tam dużo więcej informacji, również takich, które nie zostały tu przedstawione.

Waldemar Michalak

MIĘDZYNARODOWE LICZENIE BOCIANÓW



W dniach 10-30 lipca 2004 na terenie całego kraju odbywało się zbieranie danych o gniazdach bociana białego w ramach VI Międzynarodowego Spisu Bociana.

Według wstępnych wyników w Polsce w roku 2004 gniazdowało około **49100** bocianich par. Oznacza to wzrost o około **20 %** w stosunku do lat 1994-1995. Tendencja wzrostowa wyraźnie zaznaczyła się we wschodniej części Polski, natomiast na zachodzie kraju zaobserwowano spadek lub w najlepszym razie stabilność populacji bociana białego.

Nasza Grupa OTOP policzyła bociany w powiecie leszczyńskim, w gminach Wschowa, Szlichtyngowa i Gostyń oraz w Dolinie Środkowej Obry.

Stanisław Kuźniak

ZIMOWE LICZENIE PTAKÓW WODNYCH



W styczniu 2004 r. Sekcja Ornitologiczna KNP UAM i Sekcja Ornitologiczna Koła Leśników AR w Poznaniu zorganizowały zimowe liczenie ptaków na Warcie i wybranych jeziorach Wielkopolski. W akcji uczestniczyły 53 osoby, skontrolowano 374,5 km Warty i 16 jezior. Policzono ponad 24 tys. ptaków. Również nasza Grupa uczestniczyła w tym liczeniu. Skontrolowano Zb. Wonieść oraz jeziora Dominickie, Łoniewskie, Świerczyńskie Wielkie i Grodziskie. Wszystkie kontrolowane zbiorniki były w znacznym stopniu pokryte lodem, stąd ptaków było niewiele.

Ptaków wodnych nie było na jeziorach Grodziskim i Świerczyńskim Wlk. Łącznie naliczono 1370 ptaków należących do 19 gatunków:

- | | |
|------------------------|-------------------------|
| - perkoz dwuczuby – 2 | - bielik - 3 |
| - czapla siwa – 10 | - jastrząb - 1 |
| - gęgawa – 1 | - krogulec - 6 |
| - gęsi nierozp. – 16 | - myszołów - 17 |
| - łabędź niemy – 164 | - myszołów włochaty - 2 |
| - łabędź krzykliwy – 6 | - pustułka - 1 |
| - krzyżówka – 1056 | - wąsatka - 11 |
| - cyraneczka – 1 | - srokosz - 7 |
| - łyśka – 60 | |
| - zimorodek – 2 | |
| - bąk – 1 | |

W liczeniach uczestniczyli: G. Bela, N. Dudziak, R. Kempa, S. Kuźniak, Z. Mikołajczyk, J. Ratajczak, J. Stępniewski.

Stanisław Kuźniak

ZNICZEK W LESZCZYŃSKIEM



Do niedawna zniczek *Regulus ignicapilla* uważany był w Wielkopolsce za bardzo nielicznego ptaka lęgowego i nielicznego przelotnego. W latach 1980-1996 odnotowano zaledwie 26 jego stanowisk lęgowych (Bednorz i in. 2000). W naszym regionie stwierdzono dotąd tylko jedno stanowisko prawdopodobnie lęgowe w roku 1987 (Kuźniak, Lorek 1993). Również na przelotach zniczka obserwowano dopiero w ostatnich latach: 29.10.00 – 2 os. w Rawiczu (J. Ratajczak), 28.03.03 – jednego samca w lesie koło Zgłinca (J. Stepniewski) oraz 30.03.03 – śpiewającego samca w Lesznie (SK).

Tymczasem w ostatnich latach w kilku miejscach Wielkopolski wykryto wiele nowych stanowisk zniczka. W Sierakowskim PK stwierdzono 39 śpiewających samców (Maciorowski i in. 2000), w PK Zielonka – 10

samców (Śliwa i in. 2000), w PK Promno – 3 samce (Bednorz 2000), w Żerkowsko-Czeszewskim PK – 15 stanowisk (Winiecki, Kosiński 2000) i w 2003 r. – 21 stanowisk w Rogalińskim PK (Szymkiewicz, Winiecki 2004). Zniczki stwierdzono ponadto w kilku wielkopolskich rezerwach przyrody (Winiecki 2001).

Przytoczone odkrycia skłoniły do podjęcia badań nad występowaniem zniczka w Leszczyńskim. W roku 2004 skontrolowano 2 powierzchnie w Nadl. Karczma Borowa:

1. Uroczysko Długie Stare – kompleks drzewostanów liściastych: 18, 22 i 17 IV oraz 7 i 9 V (S. Maćkowiak)
2. Około 98 ha lasów, głównie dąbrów, przy wschodniej granicy Leszna: 27-28 IV, 11 i 18 V (S. Kuźniak).

W obu przypadkach stosowano stymulację poprzez odtwarzanie śpiewu zniczka z magnetofonu we wszystkich potencjalnych miejscach jego występowania (skupienia świerka, modrzewia i dąglezji oraz pojedyncze drzewa tych gatunków).

Na pierwszej powierzchni zniczka wykryto w 12 miejscach. W 10 przypadkach miejsca śpiewu znajdowały się w kępach świerków przy drogach leśnych, w dwóch pozostałych w około 1-hektarowych płatach świerków.

W dąbrowach pod Lesznią stwierdzono 12 stanowisk zniczka. Tu większość stanowisk znajdowała się w kępach świerków przy śródleśnej drodze, a jedno w kępie dąglezji.

W roku 2004 zniczka stwierdzono jeszcze w następujących miejscach: 20.05 – jednego śpiewającego ptaka w śródpołnym lasku (olcha, topola i jesion i świerk na obrzeżach) 2 km na NW od Bojanowa oraz w tym samym dniu 3 śpiewające ptaki w lesie około 2 km na N od wsi Kawcze (J. Ratajczak), a 28.05 stwierdzono śpiewającego samca na cmentarzu w Lesznie, w miejscu, gdzie widziano ten gatunek w 2003 r. (SK).

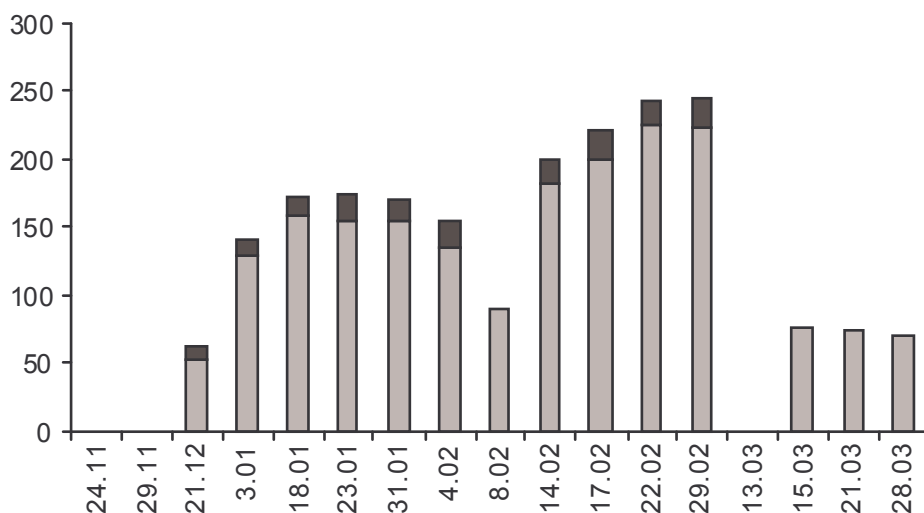
Ponadto 1.09.04 schwytano dorosłego samca na Zb. Wonieść (SK).

Stanisław Kuźniak

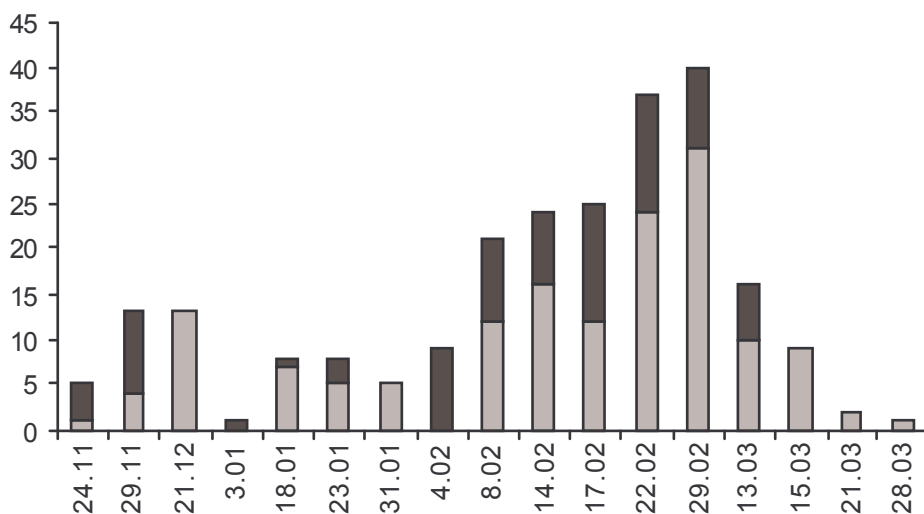
ZIMOWISKO ŁABĘDZI



Stosunkowo nowym zjawiskiem w naszym kraju jest zimowanie łabędzi na polach. Takie zimowisko od kilku lat istnieje na polach otaczających Zbiornik Wonieść. Zimujące łabędzie obserwowano już od kilku lat. Jednak dotąd na zimowisku skupiało się do kilkudziesięciu ptaków. Dopiero zimą 2003/2004 liczba zimujących łabędzi wyraźnie wzrosła. Ich liczebność w ciągu tej zimy przedstawiono na ryc. 1 i 2 (na podstawie obserwacji Sz. Kaczmarka i J. Stępniewskiego).



Ryc.1. Liczebność łabędzi niemych zimujących na Zb. Wonieść (słupki szare – ptaki dorosłe, słupki czarne – ptaki młode)



Ryc.2. Liczebność łabędzi krzykliwych zimujących na Zb. Wonieść (słupki szare – ptaki dorosłe, słupki czarne – ptaki młode)

Wśród zimujących łabędzi niemych kilkanaście ptaków nosiło obrączki. 31.01.04 Janusz Stępniewski odczytał 9 z nich:

AS 3870 - ♂ PO2, odm. zwykła

obr. na zbiorowym pierzowisku 24. 07.99 na stawach rybnych Wielikąt, woj. śląskie.

AP 9992 - ♂ PO3, odm. zwykła

obr. 26.06.96 na zbiorowym pierzowisku w Niezgodzie, gm. Żmigród, woj. dolnośląskie.

AS 6600 - ♂ 3, odm. zwykła

obr. 01.02.00 na Jez. Durowskim k. Wągrowca w Wielkopolsce.

AS 7742 - P, odm. zwykła

obr. 28.07.02 na Jez. Kowalskim k. Biskupic w Wielkopolsce.

AC 1081 - ♂ P, odm. zwykła

obr. 06.09.02 w Poznaniu, stawy ZOO na Malcie.

AC 2373 - ♀ PO2

obr. 07.01.04 na Jez. Barlineckim k. Barlinka, woj. zachodniopomorskie

AS 0832 - PO2, odm. zwykła

obr. 21.01.95 na Kanale Ulgi w Opolu

AS 8781 - ♀ 1, odm. zwykła

obr. 10.01.00 na rzece Prosna w Kaliszu

AC 1165 - ♂ po3 z PIS

obr. 7.08.03, staw, Przysieka Stara II, gm. Śmigiel.

Stanisław Kuźniak

WYSTĘPOWANIE WĄSATKI *PANURUS BIARMICUS* W PRZEMĘCKIM PARKU KRAJOBRAZOWYM



W 2004 r. przeprowadzono inwentaryzację wąsatki *Panurus biarmicus* w Przemęckim Parku Krajobrazowym.

Badaniami objęto jeziora: Białe- Miałkie, Boszkowskie, Brzeźniak, Dominickie, Krzywce, Lincjusz, Małe, Maszynek, Osłonińskie, Trzebidzkie, Trzytoniowe, Wielkie i Zapowiednik.

Prace prowadzono w kwietniu i maju, kontrolując każde jezioro 6-7 razem z zastosowaniem metodyki opracowanej przez J. Stępniewskiego (Stępniewski 1997).

Stwierdzono gniazdowanie 77- 79 par wąsatek na sześciu z

przebadanych jezior (znaleziono gniazda z jajami i piskletami oraz obserwowano pary z podlotami):

| | | | |
|------------------|--------------|---------------|----------|
| - Białe- Miałkie | - 22 pary | - Trzebidzkie | - 21 par |
| - Dominickie | - 5 par | - Trzytoniowe | - 2 pary |
| - Małe | - 20- 22 par | - Wielkie | - 7 par |

Inwentaryzację wąsatki przeprowadzono dzięki finansowej pomocy Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. Badania będą kontynuowane w roku 2005.

Janusz Stępniewski, Andrzej Łakomy

AKCJA WONIEŚĆ – PODSUMOWANIE ROKU 2004



Siódmy już rok obrączkowano ptaki na Zbiorniku Wonieść (51.57N, 16.43E). Całodzienne odłowy ptaków prowadzono w dniach 26-29.07., 29.08-2.09 i 21-22.09. Ponadto indywidualnie obrączkowali S. Kuźniak i J. Stępniewski. W obrączkowaniu pomagali: K. Furmańczak, J. Maliczak, Z. Mikołajczak, Ł. Miśkowiak, Sz. Przebinda, A. Ratajczak, J. Ratajczak, W. Ratajczak, B. Szpryngwald i P. Szymański. Odłowy prowadzono w 8-12 sieci rozstawionych na groblach stawów i w szuwarach trzcinowych.

W porównaniu z dwoma poprzednimi latami, rok 2004 był bardzo udany. Zaobráczkowano łącznie 1275 ptaków (48 piskląt i 1227 lotnych) należących do 36 gatunków. Do najliczniej

obráczkowanych należały:

- wążatka *Panurus biarmicus* – 286 (22,4 %),
- trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* – 266 (20,9 %)
- trzciniak *Acrocephalus arundinaceus* – 123 (9,6 %)
- potrzos *Emberiza schoeniclus* – 100 (7,8 %)
- rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus* – 86 (6,7 %)
- modraszka *Parus caeruleus* – 63 (4,9 %)
- remiz *Remiz pendulinus* – 50 (3,9 %)

Po raz pierwszy zaobráczkowano piskliwca *Actitis hypoleucos*, pliszkę żółtą *Motacilla flava*, zniczka *Regulus ignicapilla*, ziębę *Fringilla coelebs* i potrzoszcza *Emberiza calandra*.

W roku 2004 otrzymano 3 kolejne wiadomości powrotne o ptakach obrączkowanych na zbiorniku:

- * potrzos *Emberiza schoeniclus* ♀ PO1, KX 17911, obrączkowany 9.03.02. schwytyany 3.11.03 w Portugalii (40.15N, 08.41W)
- * remiz *Remiz pendulinus* 1, KY 03450, obrączkowany 22.09.03. schwytyany 11.04.04 w Szwajcarii (46.10N, 08.52E)
- * trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* 1, KB 35103, obrączkowany 29.07.04. schwytyany 15.08.04 w Belgii (50.46N, 04.44E)

Schwytyano 7 ptaków z obrączkami obcymi:

- * wążatka *Panurus biarmicus* ♀ 1, 1 EJ89348 STOCKHOLM zaobráczkowana 4.10.03. Renstad Kanal Tåkern (58.11N, 14.46E) schwytyana 4.01.04.
- * remiz *Remiz pendulinus* AM 14677 LJUBLIANA obr. 3.10.03., Vrhnika, Słowenia schwytyany 9.04.04.
- * remiz *Remiz pendulinus* S 241570 PRAHA schwytyany 21.09.04.
- * trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* BB 99000 STRASBOURG obr. 24.09.01., Villeton, Francja schwytyany 26.08.04.
- * trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* 7764839 BRUXELLES schwytyany 3.07.04.
- * potrzos *Emberiza schoeniclus* 4496614 PARIS schwytyany 22.09.04.
- * wążatka *Panurus biarmicus* ♂ 1, KY 34964 GDAŃSK obrączkowana 17.07.04., Lubiń, gm. Krzywiń. schwytyana 25.10.04.

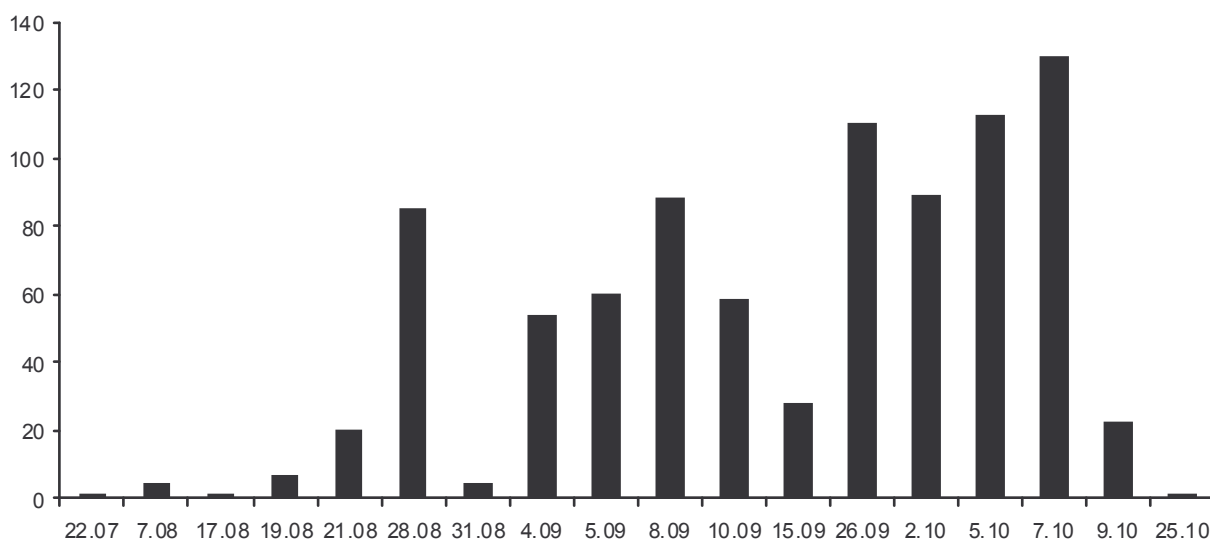
Dziękujemy p. Andrzejowi Łakomemu, Kierownikowi Gospodarstwa Rybackiego PZW w Osiecznie za umożliwienie obrączkowania na stawach rybnych.

Stanisław Kuźniak

PRZELOT KULIKÓW NA ZB. WONIEŚĆ



Jesienią 2004 zanotowano intensywny przelot kulików wielkich *Numenius arquata* na Zb. Wonieść. Jego przebieg obrazuje rycina. Najwcześniej 1 ptaka widziano 22.07, a najpóźniej 25.10 – 4 ptaki. Szczyt przelotu był rozciągnięty i trwał od końca sierpnia do pierwszej dekady października, kiedy obserwowano największe stada: 112 i 130 ptaków odpowiednio 5 i 7. 10.



Ryc. Przebieg przelotu kulika wielkiego na Zb. Wonieść w roku 2004

Stanisław Kuźniak

POLSKO-NIEMIECKA AKCJA OBRĄCZKOWANIA WĄSATEK „BRENNO 2004”

W Niemczech od 1995 r. jest realizowany “Ogólnoniemiecki program obrączkowania wąsatek” koordynowany przez Stację Ochrony Ptaków Rietzer See w Brandenburgii. W przedsięwzięciu uczestniczą również obrączkarze z Polski i Szwecji, którzy pracują wg wytycznych niemieckiego programu. W międzyczasie wielokrotnie dochodziło do wymiany doświadczeń i wspólnego obrączkowania ptaków. W Polsce miało to miejsce regularnie począwszy od 1997 r. a w Szwecji w 2000 r.

Od 2001 r. parki krajobrazowe w zachodniej Polsce wykazują szczególne zainteresowanie badaniem liczebności i biologii rozrodu wąsatki w czym pomagają systematyczne obrączkowanie. Istnieje również duże zainteresowanie międzynarodową współpracą oraz opracowaniem wspólnego polsko-niemieckiego programu badawczego wąsatki.

Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, mgr Janusz Łakomicz

zaprosił niemieckich obrączkarzy na wspólną akcję obrączkowania ptaków w Przemęckim Parku Krajobrazowym. Obrączkowanie miało miejsce w dniach 10-12 września nad otoczonym rozległym trzcinowiskiem Jez. Białym-Miałkim sąsiadującym z wieloma innymi jeziorami. Nad tym jeziorem Janusz Stępniewski obrączkował już wcześniej, w sezonie lęgowym wąsatki, brzęczki, bączki, podróżniczki, rokitniczki i trzciniaki, na zlecenie dyrekcji parku.

We wrześniowym obrączkowaniu udział wzięli niemieccy goście: Hartmut Haupt, Heino Kasper, Gertfred Sohns i Heinz Wawrzyniak oraz Janusz Stępniewski, Krzysztof Furmańczak i Paweł Szymański z Polski. Ptaki łowiono w sieci o łącznej długości 171 m. Łącznie zaobrączkowano 75 ptaków z 4 gatunków:

- wąsatka *P. biarmicus* - 56
- rokitniczka *A. schoenobaenus* - 9
- brzęczka *L. luscinioides* - 3
- trzcinia *A. arundinaceus* - 7

Ponadto schwytano 163 ptaki z 16 gatunków, których nie obrączkowano.

Gertfred Sohns, Janusz Stępniewski

OBSERWACJA KULCZYKA KRÓLEWSKIEGO *SERINUS PUSILLUS*



7 IX 2002 roku obserwowałem na stawie rybnym w Zglińcu samca kulczyka królewskiego.

Ptak wpadł w sieć ornitologiczną, z której następnie bardzo szybko uwolnił się. Po wydostaniu się z sieci kulczyk usiadł na pochylonej łodydze trzciny w odległości ok. 1 m od pułapki. Siedział prawie bez ruchu przez kilkanaście sekund. Po czym zaczął nerwowo przemieszczać się na boki i w górę. Bojąc się, że ptak ominie sieci, wszedłem w trzciny znajdujące się za nim, żeby „wgonić” go do sieci. Niestety po wyjściu z szuwarów nie zastałem ptaka w sieci ani poza nią i już więcej go nie zobaczyłem.

Kulczyka królewskiego obserwowałem przez ok. 1,30 min. i bez lornetki, ale pomimo tego bardzo dobrze zapamiętałem jego wygląd. Jeszcze bardziej w pamięci utkwiło mi jego charakterystyczne ubarwienie. Ptak był wielkości kulczyka *Serinus serinus*. Jego ogólny ton ubarwienia był bardzo ciemny. Głowa, kark, podgardle i piersi bardzo ciemne, prawie czarne. Na czole, przyciągająca wzrok, intensywnie czerwona - podobna do kropelki laku - plamka, wyraźnie odcinająca się od czerni głowy. Grzbiet i skrzydła miał również ciemno ubarwione. Brzuch wyraźnie jaśniejszy.

Obserwacja została zaakceptowana przez Komisję Faunistyczną (KF 7916) w kategorii E, która obejmuje pojawy nienaturalne.

Kulczyk królewski zamieszkuje Azję, gdzie prowadzi osiadły tryb życia. Zatem jego naturalne pojawienie się na naszych terenach jest w zasadzie niemożliwe.

Janusz Stępniewski

NOTATKI Z TERENU

Szablodziób na żwirowni w Lesznie. W dniu 20.04.2004 podczas kontroli żwirowni w dzielnicy Zaborowo obserwowałem w godzinach rannych szablodzioba *Recurvirostra avosetta*.

Obserwacja ta jest pierwszą od 1985 roku na naszym terenie, kiedy to dwa ptaki obserwowano na Zb. Wonieść oraz jedną z nielicznych dla Wielkopolski (Bednorz i in. 2000). (W. Michalak)

Gniazdo sierpówki na sygnalizacji świetlnej. 10 maja 2004 roku na skrzyżowaniu Al. Jana Pawła II i ul. Korcza znalazłem gniazdo sierpówki *Streptopelia decaocto*. Umieszczone było na poziomej rurze sygnalizacji świetlnej, w miejscu zamocowania świateł, nad środkowym pasem jezdni. W chwili znalezienia było wysiadywane. Podczas kontroli w dniu 17 maja ptaka na gnieździe już nie było, leg został z niewiadomych przyczyn porzucony, mimo iż samo gniazdo nie zostało uszkodzone. Podczas przeprowadzonej w dniu 10 maja kontroli wszystkich skrzyżowań z sygnalizacją świetlną, znalazłem jeszcze dwa inne gniazda umieszczone w ten sam sposób – jedno na skrzyżowaniu Al. Jana Pawła II i ul. Grunwaldzkiej a drugie na skrzyżowaniu Al. Krasieńskiego i ul. Marcinkowskiego. (W. Michalak)

Sroka chroniąca się przed deszczem. Dwukrotnie obserwowano w Lesznie srokę *Pica pica* chroniącą się przed deszczem. 27.05.04 sroka chowała się pod okapem dachu siadając na haku podtrzymującym instalację odgromową. W ten sposób ptak przeczekał trwającą ponad pół godziny ulewę. Ponownie podobne zachowanie się sroki obserwowano 26.10.04. Ptak siedział w tym samym co poprzednio miejscu podczas intensywnego deszczu. (S. Kuźniak)



Intensywny przelot sójki. Polskie sójki *Garrulus glandarius* są częściowo osiadłe. Niektóre ptaki podejmują jednak dalekodystansowe wędrówki. Przez Polskę przelatują również ptaki z północnego wschodu i wschodu kontynentu. W niektóre lata przeloty mają charakter inwazyjny. Przelot wiosenny jest słabiej zaznaczony, ale 14 i 16.04.04 w Osiecznie w ciągu 30 min. w kierunku E leciało odpowiednio 48, 2, 18 i 35 oraz 10, 10 i 59 ptaków (J. Stępniewski).

Przelot jesienny jest wyraźniejszy i bardziej intensywny, szczególnie na przełomie września i października. W roku 2004 poczyniono w Lesznie następujące obserwacje: 25.09 w ciągu 1 godziny w luźnych

stadach przeleciało 42, 126 i 28 ptaków (P. Szymański), 28.09 w ciągu 5 min. na SW w rozciągniętym stadzie 65 ptaków (W. Michalak), a 3.10 w ciągu pół godziny obserwowano przelot 53 ptaków (S. Kuźniak, Z. Mikołajczak). Wszystkie ptaki leciały w kierunku SW. Natomiast 2.10 na Zb. Wonieść obserwowano przelot 53 osobników w kierunku W (S. Kuźniak i in.). (S. Kuźniak)

Duże stado kulików mniejszych. 25.10.2004 J. Stępniewski wraz z M. van Wittenboer i P. van Tilburgiem obserwowali na Zb. Wonieść stado kulików mniejszych *Numenius phaeopus* liczące 98 os., a 27.10 – 66-70 tych ptaków.

Są to największe stada widziane w Polsce i jedno z najpóźniejszych obserwacji (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). (S. Kuźniak)



Bączek ponownie lęgowy w Lesznie. W okresie 16.05 do 11.08 Paweł Szymański obserwował na zbiorniku żwirowni w Lesznie 1-2 bączki *Ixobrychus minutus*, a 5.08 samca i ptaka młodego. Można więc przypuszczać, że ptaki tu gniazdowały.

W latach 60. i 70. ubiegłego stulecia gniazda tego gatunku znajdowano na zbiornikach dawnej roszarni (Kuźniak 1996). (S. Kuźniak)

Pliszka górska *Motacilla cinerea* lęgowa na Zb. Wonieść? Obserwacje z lipca 2004 wskazują na możliwość gniazdowania pliszki górskiej na zbiorniku lub w jego okolicy: 5.07. obserwowano samca z podlotem (JS), 22.07 samicę z podlotem (ZM), a 24 i 25.07. jednego i dwa podloty (JS).

Dotąd pliszkę górską stwierdzono na zbiorniku tylko 2.11.90 (Kuźniak, Lorek, 1993). (S. Kuźniak)

CO CIEKAWEGO W TERENIE – RAPORT 2004

Kolejny raport przedstawia najciekawsze obserwacje z roku 2004 oraz z lat poprzednich, które z różnych powodów nie zostały uwzględnione we wcześniejszych raportach (wyróżnione wytłuszczeniem daty i podaniem pełnego roku). Podobnie jak w roku ubiegłym obserwacje zestawiono w dwóch działach: ptaki lęgowe i ptaki niełęgowe. W przypadku niektórych gatunków, np. czapli białej *Egretta alba*, odnotowano tylko większe stada i nietypowe daty (wszystkie ciekawe obserwacje faunistyczne były bieżąco publikowane w Internecie, a pozostałe są gromadzone w bazie danych „Ptaki Wielkopolski”). Stwierdzenia wymagające weryfikacji uzyskały akceptację Komisji Faunistycznej.

Do awifauny naszego regionu przybyły dwa nowe gatunki: **gęś indyjska** *Anser indicus* i **kulczyk królewski** *Serinus pusillus*. A do najciekawszych obserwacji w roku 2004 należą: wykrycie kolejnych lęgów błotniaka łąkowego *Circus pygargus*, wykrycie szeregu stanowisk **zniczka** *Regulus ignicapilla*, możliwe gniazdowanie **pliszki górskiej** *Motacilla cinerea* na Zb. Wonieść oraz drugie obserwacje **szablodzioba** *Recurvirostra avosetta* i **czajki towarzyskiej** *Vanellus gregaria*, trzecia - **orzelka** *Hieraaetus pennatus*, czwarta **poświerki** *Calcarius lapponicus* i piąta **gadożera** *Circaetus gallicus*, obserwacja największego w Polsce stada **kulików mniejszych** *Numenius phaeopus* oraz późne obserwacje **oknówki** *Delichon urbicus*, **pleszki** *Phoenicurus phoenicurus*, **brzęczki** *Locustella luscinioides*, **trzcinniczka** *Acrocephalus scirpaceus* i **trzciniaka** *A. arundinaceus*.

Obserwacji dostarczyli: G. Bela (GB), C. Brodziak (CB), N. Dudziak (ND), K. Furmańczyk (KF), Sz. Kaczmarek (SZK), R. Kempa (RK), J. Kosicki, S. Kuźniak (SK), P. van Lieshout (Holandia), A. Łakomy (AŁ), S. Maćkowiak (SM), J. Maliczak, W. Michałak (WM), Z. Mikołajczak (ZM), Sz. Przebinda, J. Ratajczak (JR), W. Ratajczak, P. Sieracki, A. Sokołowska, A. Stankowski (AST), J. Stępniewski (JS), M. Suszka, P. Szymański (PSZ), P. van Tilburg (Holandia), P. Tryjanowski (Poznań), M. van Wittenboer (Holandia).

PTAKI LĘGOWE

Kormoran *Phalacrocorax carbo*

19.04.04.: 72 gniazda, Wyszanów (SK, CB)



Czapla siwa *Ardea cinerea*

19.04.04.: 85 gniazd, Wyszanów (SK, CB)

21.04.03.: 35 gniazd, Grodzisko (SK)

25.04.03.: 17 gniazd, leśn. Olejnica, PPK (SK, CB)

Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*

19.04.04.: 1 p z gniazdem, Belcz Wlk., gm.

Niechlów (SK, CB)

Pójdźka *Athene noctua*

14.06.04.: 1 p z 3 MŁO, Pawłowice, gm.

Krzemieniewo (CB)

Bielik *Haliaeetus albicilla*

04.: 4 p lęgowe (CB)

Błotniak łąkowy *Circus pygargus*

1.08.04.: 1 p z 2 juv., Gołębin Stary, gm. Czempin (CB)

2.08.04.: 1 p z 3 juv., Mierzejewo, gm.

Krzemieniewo (CB)

Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*

19.06.2003.: 1 p z 4 pull., Zb. Wonieść (JS in.)

Dzięcioł zielony *Picus viridis*

4.04.04.: 1 p tok., leśn. Przybyszewo (SM)

18.04.04.: 1 p, leśn. Długie Stare (SM)

Pliszka górská *Motacilla cinerea*

5.07.04.: 1♂ i 1 juv., Zb. Wonieść (JS)

22.07.04.: 1♀ i 1 juv., Zb. Wonieść (ZM)

24.07.04.: 1 juv. i 25.07.04 – 2 juv., Zb. Wonieść (JS)

Podróżniczek *Luscinia svecica*

18.05.04.: 4-5 p (1 p. gniazdo), Zb. Wonieść (JS)

Kłaskawka *Saxicola torquata*

5.04.04.: 5-6 p, Leszno (SK i in.)

11.04.05.: 1 p, Zb. Wonieść PSZ)

22.05.04.: 3 p, Tarnowałaka, gm. Rydzyna (JR)

PTAKI NIEŁĘGOWE

Nur rdzawoszyi *Gavia stelatta*

29.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JS)

15.11.04.: 1 os., J. Łoniewskie (ND)

Nur czarnoszyi *Gavia arctica*

12 i 16.04.04.: 1 os., Zb. Wonieść (GB, ZM)

1.11.04.: 3 os., J. Dominickie (GB)

7.11.04.: 1 os., Zb. Wonieść (SZK)

10.11.04.: 3 os., J. Dominickie (P. Tryjanowski, J. Kosicki)

12-14.11.04.: 1 os., J. Łoniewskie (ND)

13.11.04.: 1 os., Zb. Wonieść (SZK)

21.11.04.: 2 os., J. Dominickie (GB)

24.11.04.: 1 os., J. Łoniewskie (ND);

24.11.04.: 1 os., J. Górzno (GB)

28.11.04.: 4-5 os., J. Dominickie (JR i in.)

1.12.04.: 2 os., Zb. Wonieść (JS)

5.12.04.: 7 os., J. Dominickie (GB)

Perkoz rogaty *Podiceps auritus*

2.01.04.: 1 os., J. Dominickie (SK, JR, ZM)

1.11.04.: 2 os., J. Dominickie (GB)

10.11.04.: 1 os., J. Dominickie (P. Tryjanowski, J. Kosicki)

Czapla biała *Egretta alba*

3-4 i 9.01.04.: 1 os., Zb. Wonieść (RK, JS, AŁ)

10 i 18.09.04.: 17 os., Zb. Wonieść (CB)

Łabędź czarnodzioby *Cygnus columbianus*

21 i 28.03.04.: 13 os. (7 ad i 6 juv.), Zb. Wonieść (SZK)

27.10.04.: 1 ad, Zb. Wonieść (JS)

12.11.04.: 1 ad, Zb. Wonieść (SK)

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

11.04., 4-5.09. i 10.10.04.: 1 os. (mieszaniec z A. anser), Zb. Wonieść (PSZ)

Bernikla białolica *Branta leucopsis*

8.03.04.: 1 os., Cichowo, gm. Krzywiń (SZK)

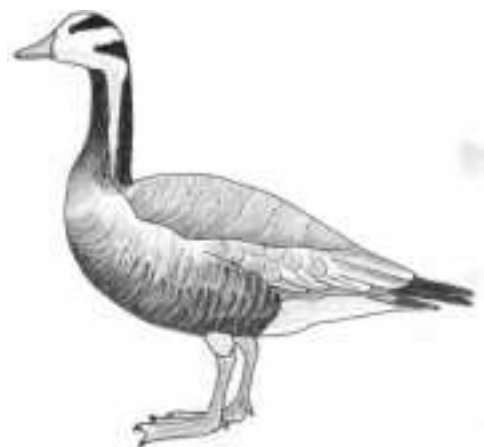
14.03.04.: 3 os., J. Świerczyńskie Wlk. (ND)

7.11.04.: 1 os., Dębiec Nowy, gm. Kościan (SZK)

12.11.04.: 1 os., Zb. Wonieść (KF, PSZ)

Gęś indyjska *Anser indicus*

19.10.2003.: 2 os. (ad i juv), odstrzelone ze stadka
7 os., Zb. Wonieść (GB)



Ohar *Tadorna tadorna*

17.07.04.: 1 ♀, Zb. Wonieść (JR)

Świstun *Anas penelope*

28.03.04.: 1816 os. (4 stada, największe 1350 os.),
Zb. Wonieść (CB, SZK)

Helmiatka *Netta rufina*

1.11.04.: 1 ♀, J. Dominickie (GB)

28.11.04.: 1 ♀, J. Dominickie (JR i in.)

Ogorzałka *Aythya marila*

28.03.04.: 3 os. (2 ♂♂ i ♀), Zb. Wonieść (SZK)

1.11.04.: 2 ♀♀, Zb. Wonieść (GB)

15.11.04.: 1 ♀, J. Świerczyńskie Wlk. (ND)

Uhla *Melanitta fusca*

2.01.04.: 4 ♀♀, J. Dominickie (JR i in.)

28.11.04.: 1 ♀, J. Dominickie (JR i in.)

Markaczka *Melanitta nigra*

3.11.04.: 1 ♀, J. Dominickie (P. Tryjanowski, J.
Kosicki)

28.11.04.: 1 ♀, J. Dominickie (JR i in.)

Lodówka *Clangula hyemalis*

28.05.04.: 2 os (♂ i ♀), Zb. Wonieść (JS)

5 i 12.12.04.: 1 ♀, Zb. Wonieść (SZK, JS)

Szlachar *Mergus serrator*

13.04.04.: 1 ♂, Zb. Wonieść (ZM)

Bielaczek *Mergus albellus*

5.12.04.: 17 os. (5 ♂♂ i 12 ♀♀), J. Dominickie
(GB)

11.12.04.: 15 os. (5 ♂♂ i 10 ♀♀), J. Dominickie
(JR i in.)

Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*

16.04.04.: 1 os., Osieczna (JS)

Orzełek *Hieraaetus pennatus*

14.05.04.: 1 os. odm. jasnej, Zb. Wonieść (JR)

Gadożer *Circaetus gallicus*

8.10.04.: 1 os., pod Lesznem (ZM)

Kobczyk *Falco vespertinus*

30.04.04.: 1 ♂, Zb. Wonieść (ZM)

Sokół wędrowny *Falco peregrinus*

2.01.04.: 1 os., Nielegowo, gm. Kościan (RK)

21.02.04.: 2 os., Robczysko, gm. Rydzyna (ZM)

12.09.04.: 1 os., Zb. Wonieść (GB)

Szablodziób *Recurvirostra avosetta*

20.04.04.: 1 os., Leszno (WM)

Siewka złota *Pluvialis apricaria*

4.02.04.: 23 i 24 os., Garzyn, gm. Krzemieniewo
(GB)

Czajka towarzyska *Vanellus gregaria*

28.04.04.: 1 os., Wojnowice, gm. Osieczna (JS, ND)



Biegus rdzawy *Calidris canutus*

29.08.04.: 2 os., Zb. Wonieść (RK, GB)

4.09.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR)

15.09.04.: 2 os., Zb. Wonieść (ZM)

10.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (GB)

Piaskowiec *Calidris alba*

3.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (SZK)

10.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (GB)

Bekasik *Lymnocyptes minimus*

2.05.04.: 1 os., Zb. Wonieść (WM)

26.09.04.: 1 os., Zb. Wonieść (GB)

Szlamnik *Limosa lapponica*

2.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR i in.)

Kulik mniejszy *Numenius phaeopus*

29.08.04.: 2 os., Zb. Wonieść (RK, GB)

25.10.04.: 98 os., Zb. Wonieść (JS)

27.10.04.: 66-70- os, Zb. Wonieść (JS)

Brodziczek pławny *Tringa stagnatilis*
7.08.04.: 2 os., Zb. Wonieść (JR i in.)
21.08.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR i in.)
22.08.04.: 2 os., Zb. Wonieść (GB, RK)

Piskliwiec *Actitis hypoleucos*
28.08.04.: 17 os., Zb. Wonieść (JR)

Kamusznik *Arenaria interpres*
17.08.04.: 1 os., Zb. Wonieść (ZM)
21.08.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR i in.)
22.08.04.: 2 os., Zb. Wonieść (GB, RK)
29.08.04.: 1 os., Zb. Wonieść (RK, GB)
28.09.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR)

Mewa białogłowa *Larus cachinans*
13.03.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR i in.)
22.07.04.: 3 os., Zb. Wonieść (ZM)

Rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*
21.04.04.: 2 os., Zb. Wonieść (SZK)

Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*
14.05.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR)
21.05.04.: 4 os., Zb. Wonieść (JS)

Siniak *Columba oenas*
18.01.04.: 1 os., Bojanowo (JR)

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*
16.04.04.: 1 ♂, leśn. Drzeczkowo (ZM)
04-05.04.: 1 ♂, leśn. Długie Stare (SM)
14.09.04.: 1 ♂, Tarnowałaka, gm. Rydzyna (ZM)

Górniczek *Eremophila alpestris*
23.01.04.: 39 os., Zb. Wonieść (SZK)
30.01.04.: 2 os., Zb. Wonieść (JS)
14.02.04.: 36 os., Osieczna (JS)

Oknówka *Delichon urbicus*
28.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (AŁ)

Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*
2.05.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JR i in.)

„Pliszka tundrowa” *Motacilla flava thunbergi*
3.05.04.: 1 ♂, Zb. Wonieść (JS)

Świergotek drzewny *Anthus trivialis*
2.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JS)

Białorzzytka *Oenanthe oenanthe*
9-10.10.: 1 ad., Zb. Wonieść (Sz. Kaczmarek, G. Bela)

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*
3.10.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JS, PSZ)

Brzęczka *Locustella luscinioides*
2-3.10.04.: 1 os. (schwytyany), Zb. Wonieść (JS)

Trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*
25 i 29.10.04.: 1 os. (schwytyany), Zb. Wonieść (JS)

Trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*
3.10.04.: 1 os. (schwytyany), Zb. Wonieść (JS)

Kapturka *Sylvia atricapilla*
21.12.04.: 1 ♂, Godurowo, pow. gostyński (AST)

Szpak *Sturnus vulgaris*
6.08.04.: 10000 os, i 8.08.04.: 17000 os. na
zbiorowym noclegowisku, Tarnowałaka, gm.
Rydzyna (ZM)

Rzepołuch *Carduelis flavirostris*
23.01.04.: 120 os., Zb. Wonieść (SZK)

Kulczyk królewski *Serinus pusillus*
7.09.2002.: 1 os., Zb. Wonieść (JS)

Poświerka *Calcarius lapponicus*
3.01.04.: 6 os., Bojanowo (JR)



Śnieguła *Plectrophenax nivalis*
23.01.04.: 3 os., Leszno (KF, PSZ)
30.01.04.: 1 os., Zb. Wonieść (JS)
14.02.04.: 3 os., Morownica, gm. Śmigiel (P.
Sieracki)
4.11.04.: 1 os., Zgliniec, gm. Krzywiń (JS)
21.11.04.: 2 os., Święciechowa (KF)
28.12.04.: 1 os., Osieczna (JS)



CO WARTO PRZECZYTAĆ I MIEĆ W SWOJEJ BIBLIOTECE



Śliwa P., Wylęgała P., Mizera T., Winiński A. 2004. O wielkopolskich ptakach. PTOP „Salamandra”, Poznań.

Prezentowana książka zawiera najbardziej aktualne informacje o ptakach Wielkopolski. Jej walorem jest przystępny język, tak że może służyć zarówno początkującym, jak i bardziej zaawansowanym obserwatorom ptaków i ornitologom.

Rozdziały wstępne to: Charakterystyka geograficzno-przyrodnicza regionu oraz Historia badań ornitologicznych w Wielkopolsce. Najobszerniejszą częścią jest Przegląd gatunków, w którym w porządku systematycznym omówiono wszystkie stwierdzone do tej pory w naszym regionie gatunki ptaków.

Końcowe rozdziały poświęcono zasadniczo szeroko rozumianej ochronie ptaków, przedstawiając Tereny ważne dla ptaków w Wielkopolsce, w którym na mapie i w tabeli scharakteryzowano ostoje ptasie o randze międzynarodowej i krajowej i obszary włączone do sieci Natura 2000. Kolejne rozdziały omawiają zmiany w awifaunie Wielkopolski oraz zagrożenia i ochronę ptaków. Książkę zamyka krótki, ale bardzo pożyteczny, szczególnie dla początkujących adeptów ornitologii rozdział Jak obserwować ptaki. Uzupełnieniem jest załącznik- lista gatunków ptaków stwierdzonych dotąd w Wielkopolsce z podaniem ich statusu występowania i statusu ochronnego. Książka jest bogato ilustrowana bardzo dobrymi fotografiami ptaków i charakterystycznych krajobrazów wielkopolskich.



Notatki Ornitologiczne 2004

Zeszyt 1

- Awifauna Bielawskich Błot
- Liczebność i wybiórczość siedliskowa sów Puszczy Rominckiej
- Zmiany liczebności sów w krajobrazie rolniczym Wysoczyzny Siedleckiej
- Awifauna lęgowa wybranych terenów rolniczych wschodniej Polski

Zeszyt 2

- Zimowanie gawronów w drugiej połowie XX wieku we Wrocławiu
- Znaczenie odłogów w preferencjach środowiskowych ptaków krajobrazów rolniczych
- Awifauna łąk nad Jez. Miedwie
- Zmiany w taksonomii ptaków Palearktyki Zachodniej

Zeszyt 3

- Sowy Ziemi Kłodzkiej
- Wzrost liczebności mew *Larus argentatus* w Wielkopolsce
- Wybrane aspekty ekologii żerowania brodzca śniadego
- Raport Komisji Faunistycznej za rok 2003

Zeszyt 4

- Pokarm pustułki w Warszawie
- Liczebność, fenologia i pokarm jemioluszki w Poznaniu
- Rzadkie ptaki obserwowane w województwie lubuskim
- Rozmieszczenie, liczebność i siedliska dzięcioła białogrzbietego na Warmii i Mazurach.